

İçindekiler

Ekonomik Araştırmalar	2
İşsizlik Oranı Üçüncü Çeyrekte %10 Olarak Gerçekleşti	2
Ekonomik Güven Endeksinde Artış Yaşandı.....	2
Dış Ticaret Açığı Eylül Ayında %268,1 Arttı	3
Sanayi Üretimi Yıllık %0,4 Arttı	3
Enflasyon Artışı Devam Ediyor	4
Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksinde Artış Yaşandı	5
TCMB Faiz Kararı	5
Kent, Yönetim ve Çevre Araştırmaları	7
Türkiye Güncellenmiş Ulusal Katkı Beyanı'nı Açıkladı	7
Çevresel Gürültülü Kontrol Yönetmeliği Resmi Gazete'de Yayımlandı	8
Türkiye ve Çevresi 122 Yılda, 6 ve Üzeri Büyüklüğünde 226 Depremle Sarsıldı.....	9
BM: 2022'de 100 Milyonun Üzerinde Kişi Yerinden Edildi	10
Uluslararası Araştırmalar.....	12
Kriz Gölgesinde G-20 Zirvesi	12
COP27, Mısır'ın Ev Sahipliğinde Düzenlendi	14
ABD Ara Seçimleri Tamamlandı: Demokratlar Senato'da, Cumhuriyetçiler ise Temsilciler Meclisi'nde Çoğunluğu Elde Etti	16
Toplumsal ve Kültürel Araştırmalar.....	19
24 Kasım Öğretmenler Günü	19
Eşi Görülmemiş Bir Akıl Sağlığı Kriziyle Karşı Karşıyayız	19
Dünya Kupası Başladı	21
Bize Ulaşın	22
SAM Ekibi.....	23

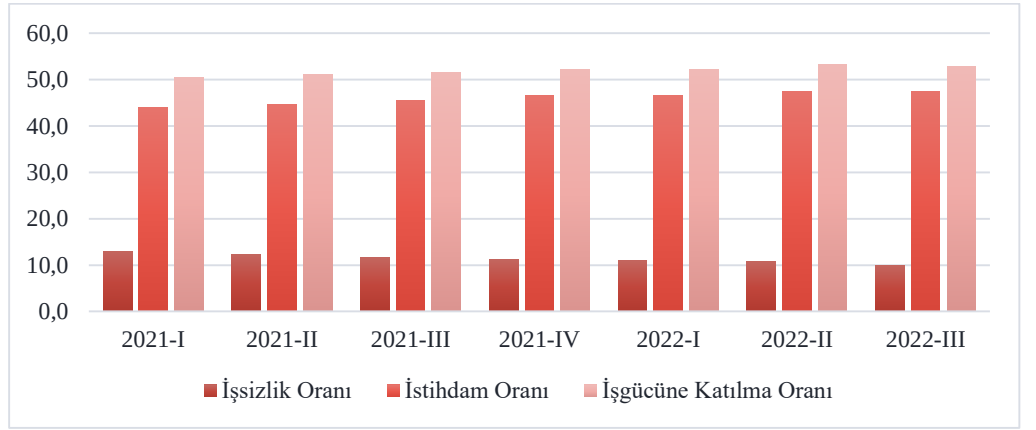
Ekonomik Araştırmalar

İşsizlik Oranı Üçüncü Çeyrekte %10 Olarak Gerçekleşti

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) hanehalkı işgücü araştırmasına ilişkin verilerini yayımladı. Buna göre 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2022 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre 120 bin kişi artış ile 3 milyon 482 bin kişi olarak gerçekleşti. İşsizlik oranı ise 0,3 puan artarak %10,1 olarak kaydedildi.

İstihdam edilenlerin sayısı 2022 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre 54 bin kişi azalarak 30 milyon 867 bin kişi oldu. İstihdam oranı ise 0,1 puanlık azalış ile %47,6 olarak gerçekleşti.

İşgücü 2022 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre 67 bin kişi artış ile 34 milyon 349 bin kişi oldu. İşgücüne katılma oranı ise %52,9 olarak gerçekleşti.

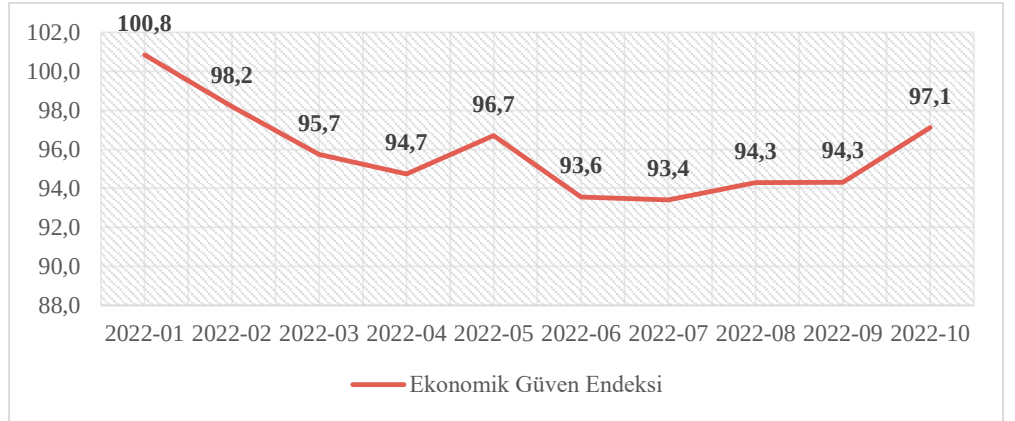

Kaynak: TÜİK

Ekonomik Güven Endeksinde Artış Yaşandı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Ekim ayına ilişkin ekonomik güven endeksi verilerini yayımladı. Eylül ayında 97,1 olan güven endeksi Ekim ayında %3,0 oranında artış göstererek 97,1 seviyesine ulaştı.

Tüketici güven endeksi Ekim ayında bir önceki aya göre %5,3 oranında artarak 76,2 değerini aldı. Reel kesim (imalat sanayi) güven endeksi %1,8 artış ile 102,0, hizmet sektörü güven endeksi %0,9 artış ile 119,3, perakende ticaret sektörü güven endeksi %3,0 artış ile 119,4 ve inşaat sektörü güven endeksi %2,8 oranında artış ile 90,5 değerine ulaştı.

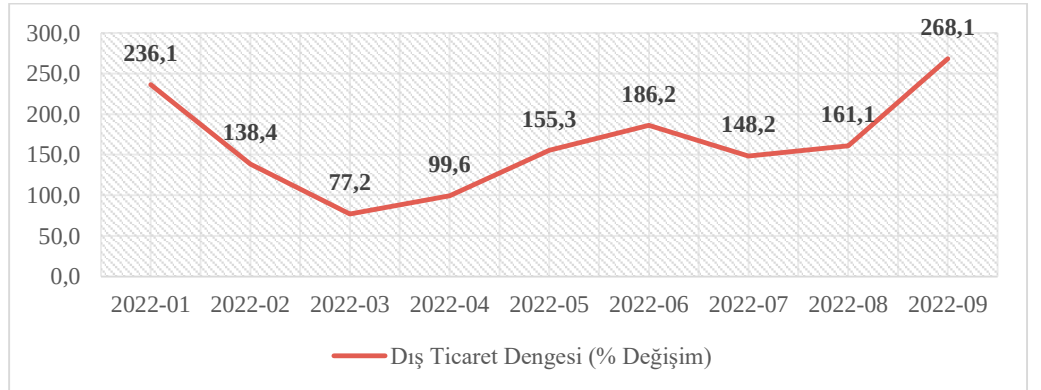

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret Açığı Eylül Ayında %268,1 Arttı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Eylül ayına ilişkin dış ticaret istatistikleri verilerini yayımladı. Buna göre dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre %268,1 artış ile 2 milyar 607 milyon dolardan, 9 milyar 595 milyon dolara yükseldi. 2021 yılı Eylül ayında %88,8 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2022 yılı Eylül ayında %70,2'ye geriledi.

Ocak-Eylül döneminde dış ticaret açığı %156,3 artış ile 32 milyar 423 milyon dolardan, 83 milyar 97 milyon dolar seviyesine yükseldi. 2021 Ocak-Eylül döneminde %83,2 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı ise 2022 yılının aynı döneminde %69,4 seviyesine geriledi.

Kaynak: TÜİK

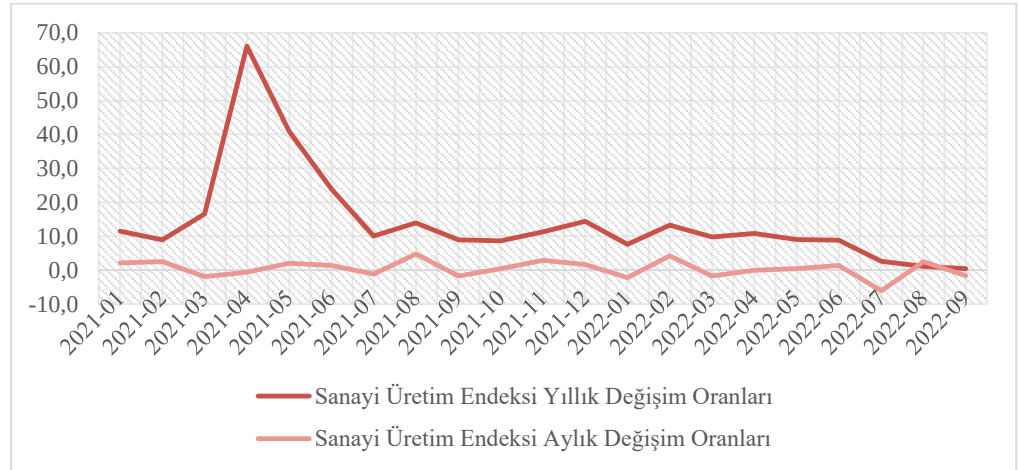
Sanayi Üretimi Yıllık %0,4 Arttı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Eylül ayına ilişkin sanayi üretim endeksi verilerini yayımladı. Buna göre sanayi üretimi yıllık olarak %0,4 artış gösterirken aylık %1,6 azalış gösterdi.

Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2022 yılı Eylül ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %16,5 ve elektrik,

gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %2,4 azalırken imalat sanayi sektörü endeksi %1,7 artış gösterdi.

Sanayinin alt sektörleri aylık bazda incelendiğinde, 2022 yılı Eylül ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %2,6, imalat sanayi sektörü endeksi %1,6 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %1,7 azalış gösterdi.

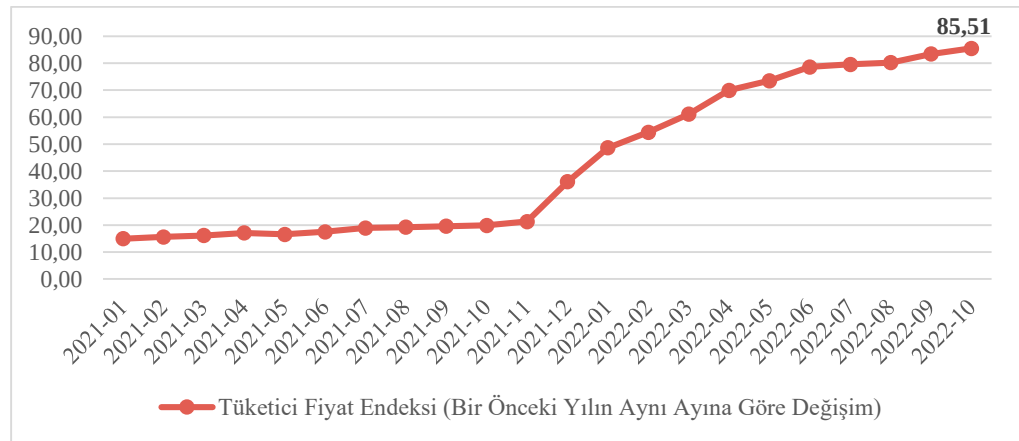

Kaynak: TÜİK

Enflasyon Artışı Devam Ediyor

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Ekim ayına ilişkin tüketici fiyat endeksi (TÜFE) verilerini yayımladı. Buna göre TÜFE yıllık %85,51 ve aylık %3,54 olarak kaydedildi.

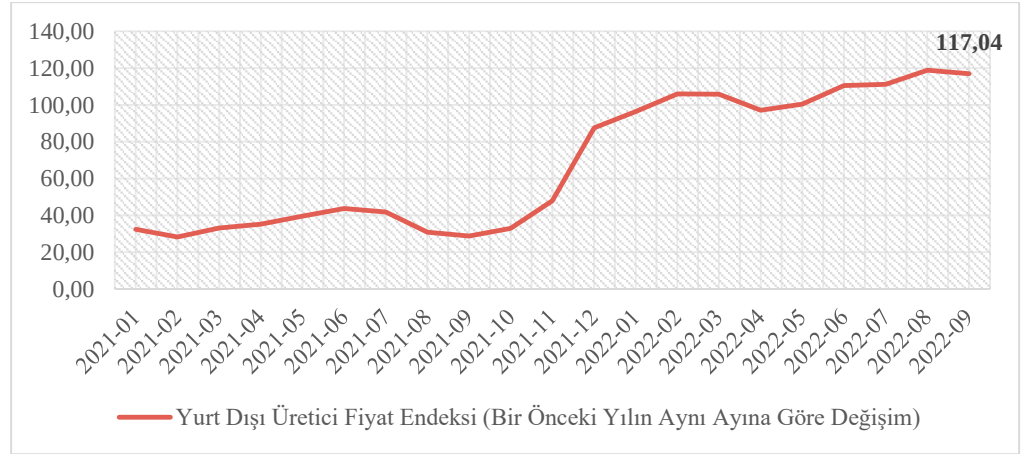
TÜFE'deki değişim 2022 yılı Ekim ayında bir önceki aya göre %3,54, bir önceki yılın Aralık ayına göre %57,80, bir önceki yılın aynı ayına göre %85,51 ve on iki aylık ortalamalara göre %65,26 olarak gerçekleşti.

Kaynak: TÜİK

Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksinde Artış Yaşandı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Eylül ayına ilişkin yurt dışı üretici fiyat endeksi (YD-ÜFE) verilerini yayımladı. Buna göre yurt dışı üretici fiyat endeksinde yıllık %117,04 ve aylık %0,67 artış kaydedildi. 2022 yılı Eylül ayında YD-ÜFE bir önceki aya göre %0,67, bir önceki yılın Aralık ayına göre %40,72, bir önceki yılın aynı ayına göre %117,04 ve on iki aylık ortalamalara göre %95,77 artış gösterdi.

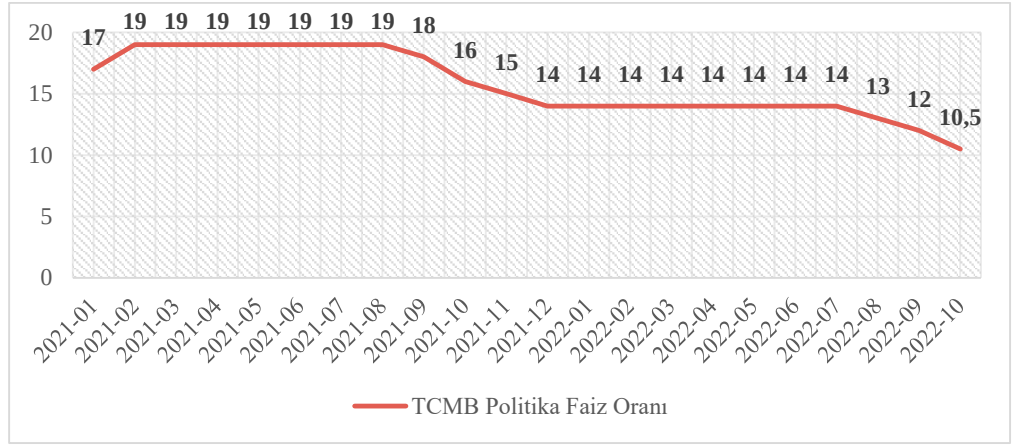
Kaynak: TÜİK

TCMB Faiz Kararı

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), 20 Ekim 2022 tarihinde yılın onuncu Para Politikası Kurulu (Kurul) toplantısını gerçekleştirdi. Toplantıda Kurul, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının yüzde 12'den yüzde 10,5 seviyesine indirilmesine karar verdi.

TCMB'nin açıklamasında şu ifadeler yer aldı:

“Enflasyonda gözlenen yükselişte; jeopolitik gelişmelerin yol açtığı enerji maliyeti artışlarının gecikmeli ve dolaylı etkileri, ekonomik temellerden uzak fiyatlama oluşumlarının etkileri, küresel enerji, gıda ve tarımsal emtia fiyatlarındaki artışların oluşturduğu güçlü negatif arz şokları etkili olmaya devam etmektedir. Kurul, sürdürülebilir fiyat istikrarı ve finansal istikrarın güçlendirilmesi için atılan ve kararlılıkla uygulanan adımlar ile birlikte, küresel barış ortamının yeniden tesis edilmesiyle dezenflasyonist sürecin başlayacağını öngörmektedir. Azalan dış talebin toplam talep koşulları ve üretim üzerindeki etkileri yakından izlenmektedir. Küresel büyümeye yönelik belirsizliklerin ve jeopolitik risklerin daha da arttığı bir dönemde sanayi üretiminde yakalanan ivmenin ve istihdamdaki artış trendinin sürdürülmesi açısından finansal koşulların destekleyici olması kritik önem arz etmektedir. Bu çerçevede Kurul, politika faizinin 150 baz puan düşürülmesine karar vermiştir.”

Kaynak: TCMB

Kent, Yönetim ve Çevre Araştırmaları

Türkiye Güncellenmiş Ulusal Katkı Beyanı'nı Açıkladı

BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) 27. Taraflar Konferansı (COP 27) 06-18 Kasım 2022 tarihleri arasında Mısır'ın Şarm-El Şeyh şehrinde düzenlendi. COP 27'de temel olarak dört önemli alana odaklandı. Temel başlıklar halinde bunlar; emisyonları azaltmak, ülkelerin mevcut ve gelecekteki iklim değişikliği etkilerine uyum sağlamak kapasitesini artırmak, gelişmekte olan ülkelerin iklim kriziyle mücadelelerine destek ve finansman sağlamak, kayıp ve hasardır.

Konferansın Bakanlar Zirvesi bölümünde 15-16 Kasım 2022 tarihlerinde Türkiye'yi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum temsil etti.

Kurum, COP27'deki Liderler Zirvesi'nde yaptığı konuşmada Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı'nda güncelleme yaptıklarını belirtti. Kurum, şunları kaydetti: "2015 yılında BM Çerçeve Sözleşmesi kapsamında Sekreteryaya emisyonlarımızı ve emisyonlarda gerçekleştirilen oranlarımızı bildirmiştik. 2030 yılı itibarıyla 1 milyar 175 milyon gerçekleşmesi gereken emisyonlardan yüzde 21 azaltım yapacağımızı taahhüt etmiştik. Bugün Ulusal Katkı Beyanımızı güncelledik. Türkiye olarak 2030 yılı için yüzde 21 olarak açıkladığımız artıştan azaltım hedefimizi yüzde 41'e yükseltiyoruz. Nerdeyse 2 katı büyüklüğünde bir taahhütte bulunuyoruz ki 2030 yılında yaklaşık 500 milyon ton emisyon azaltımı yapmış olacağız. Yine burada tüm dünya ile paylaştığımız önemli bir konuda emisyonlarımızın zirve yapacağı yılı. En geç 2038 yılında emisyonlarımızı tepe noktasına ulaştıracak ve net sıfır hedefimize

güçlü politikalarımızla ilerlemeye devam edeceğiz." Kurum, bu taahhütlerin tüm dünya ve Türkiye için hayırlı olmasını temenni etti.

Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği Resmî Gazete’de Yayımlandı

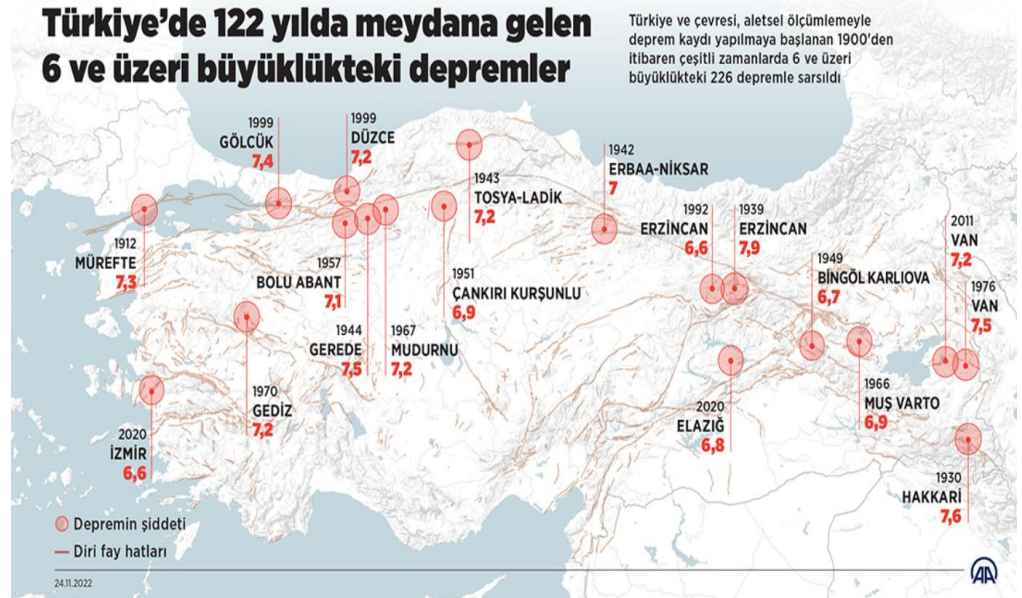
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanan “Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği” resmî gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi. İçişleri Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın da görüşleri ve katkılarıyla hazırlanan “Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği” ile çevresel gürültünün kaynağında çözülebilmesinin amaçlandığı ifade edildi.

Yeni yönetmelikle Şehre Özel Gürültü Yönetimi, Açık Hava Etkinliklerine Yüksek Ses Ayarı, Havai Fişeğe İzin Şartı, Gürültüye “Sürekli İzleme Sistemi”, Şantiyelere Zaman Ayarı, Tarihi Yapılara “Gürültü” Kalkanı, 81 İle Gürültü Haritası konularında düzenlemeler yapıldı. Buna göre müzik yayını yapan iş yerlerinin çalışma saatleri yaz ve kış dönemi, yörenin özellikleri, stratejik gürültü haritaları ve eylem planları dikkate alınarak İl Mahalli Çevre Kurulu kararı ile yeniden düzenlenebilecek. Ayrıca açık havada gerçekleştirilen etkinliklerin 10.00-01.00 saatleri arasında yapılması kararlaştırılırken havai fişek kullanımı için zaman ve mekân bildirilerek mahalli mülki amirlikten izin alınması zorunluluğu getirildi. Öte yandan sürekli izleme sistemleri ile gürültünün kaynağında kontrolü ve gürültü kaynaklarının sürekli takibi sağlanmış olacak.

Türkiye ve Çevresi 122 Yılda, 6 ve Üzeri Büyüklüğünde 226 Depremle Sarsıldı

AFAD verilerinden derlenen bilgilere göre, ülke genelindeki 1443 istasyonda deprem ölçümlemesi ve analizi yapılmaktadır. Deprem gözlem istasyonları tarafından bu yıl 15 Kasım'a kadar 17 bin 212 deprem tespit edilmiştir.

Türkiye ve çevresi, aletsel ölçümlemeye deprem kaydı yapılmaya başlanan 1900'den bugüne kadar çeşitli zamanlarda 6 ve üzeri büyüklüğündeki 226 depremle sarsılmıştır. Bunların 85'ini 6,5 ve üzeri büyüklüğündeki depremler oluşturmaktadır. Türkiye'de özellikle 6,5 ve üzeri büyüklüğünde meydana gelen yaklaşık 20 deprem çok sayıda can ve mal kaybıyla sonuçlanmıştır. Buna göre, 9 Ağustos 1912'de 7,3 büyüklüğünde "*Mürefte*", 7 Mayıs 1930'da 7,6 büyüklüğünde "*Hakkari*", 27 Aralık 1939'da 7,9 büyüklüğünde "*Erzincan*", 1942'de 7 büyüklüğünde "*Erbaa-Niksar*", 26 Kasım 1943'te 7,2 büyüklüğünde "*Kastamonu Ladik*", 1944'te 7,5 büyüklüğünde "*Bolu Gerede*", 1949'da 6,7 büyüklüğünde "*Bingöl Karlıova*", 1951'de 6,9 büyüklüğünde "*Çankırı Kurşunlu*", 1957'de 7,1 büyüklüğünde "*Bolu Abant*", 19 Ağustos 1966'da 6,9 büyüklüğünde "*Muş Varto*", 1967'de 7,2 büyüklüğünde "*Mudurnu*", 1970'te 7,2 büyüklüğünde "*Gediz*", 24 Kasım 1976'da 7,5 büyüklüğünde "*Van Çaldıran*", 13 Mart 1992'de 6,6 büyüklüğünde "*Erzincan*", 17 Ağustos 1999'da 7,4 büyüklüğünde "*Gölcük*", 12 Kasım 1999'da 7,2 büyüklüğünde "*Düzce*" ve 23 Ekim 2011'de 7,2 büyüklüğünde "*Van*" depremleri oldu. 1 Mayıs 2003'te 6,4 büyüklüğünde "*Bingöl*", 24 Ocak 2020'de 6,8 büyüklüğünde "*Elazığ*" ve 30 Ekim 2020'de 6,6 büyüklüğünde "*İzmir*" depremleri de 6 ve üzeri büyüklüklerdeki depremler olarak kaydedilmiştir.

Afet riski nedeniyle deprem öncesi, deprem anı ve sonrasında yönelik çalışmalar yürüten Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), 2020'de "Afet Farkındalık Yılı", 2021'de "Afet Eğitim Yılı", 2022 yılında "Afet Tatbikat Yılı" uygulamalarına yönelik bilgilendirmeler yapmıştır. 1999 Düzce Depreminin yıl dönümü olan 12 Kasım 2022 tarihinde ise AFAD koordinasyonunda ülkemizde afetlere yönelik farkındalığı artırmak ve deprem anında doğru davranış şekillerini pekiştirmek amacıyla 81 ilde tüm vatandaşların katılımıyla saat 18.57’de “Çök-Kapan-Tutun” tatbikatı gerçekleştirilmiştir. Bu sayede depremle mücadeleye yönelik çalışmalar bir adım daha öteye taşınmıştır.

BM: 2022’de 100 Milyonun Üzerinde Kişi Yerinden Edildi

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNEP), 2022’de çatışma, şiddet ve doğal afetler nedeniyle yerinden edilen kişi sayısının 100 milyonu geçtiğini açıkladı. Raporda, bu sayının 2050’lere doğru, iklim krizinin etkilerinin artmasıyla 200 milyonu geçeceği öngörüsü yapılıyor.

UNDP’nin açıkladığı raporda, bu yıl boyunca ülke içinde ve dışında yerinden edilmelere dair istatistikler paylaşıldı. Rapora göre çatışma, baskı, şiddet ve doğal afet gibi sebeplerden evini terk eden kişi sayısı 2021’in sonunda 59,1 milyon olarak kayıtlara geçti. 2022’de meydana gelen Ukrayna-Rusya savaşı, kuraklık ve doğal afetler, yerinden edilmeleri tetiklerken bu sayı 100 milyonu geçti. Yerinden edilenlerin büyük çoğunluğu temel ihtiyaçlarını karşılayamazken, çalışma, sağlık, eğitim gibi temel haklardan mahrum bırakıldı.

Raporda, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin 2050'ye doğru yerinden edilen kişi sayısını 216 milyona çıkaracağı ngrld. BM Cenevre Ofisi'nin haftalık basın toplantısında konuya ilişkin açıklama yapan UNDP yetkilisi Luca Renda, sadece Ukrayna'daki savaşın yerinden edilme sayısını 6,5 milyon artırdığına dikkati çekerek, "Yerinden edilmeler artık küresel bir krize dönüştü" dedi. Renda, "Bu görünmez krizin bir diğer sebebi, kalkınma yardımlarındaki boşluklardır." ifadesini kullandı ve kalkınma konusuna yeni yaklaşım getirmenin krize etkili çözüm sağlayacağı tespitini yaptı.

Uluslararası Araştırmalar

Kriz Gölgesinde G-20 Zirvesi

G-20'nin (Group of Twenty) 17. toplantısı 15-16 Kasım tarihleri arasında Endonezya'nın Bali kentinde düzenlendi. 2021'de Roma'da İtalya Başbakanı Mario Draghi'den başkanlık tokmağını devralan Endonezya Başbakanı Joko Widodo, Ukrayna müdahalesi sonrasında Rusya'nın üyeliğinin askıya alınmasına yönelik tartışmalar nedeniyle yoğun bir hazırlık sürecini yönetti. Polonya ve Kanada'nın Rusya'nın üyelikten çıkarılmasına ilişkin çağrılarının neden olabileceği diplomatik gerilim, Putin'in zirveye katılmamayı tercih etmesi ile ortadan kalktı. Toplantının Ukrayna geriliminin gölgesinde geçeceği öngörüsüne sahip ev sahibinin, işleri yolunda tutmak için gösterdiği tüm çabalar Polonya'daki füze krizi ile sarsıldı.

Kaynak: <https://www.indyturk.com/node/532601/t%C3%BCrki%C3%87yeden-sesler/ukrayna-krizi-ve-g20nin-gelece%C4%9Fi>

Zirve, hazırlık aşamasındaki tartışmaların ötesinde ev sahibi ülkenin misafirperverliğini yansıtan olumlu bir atmosferde başladı. Akşam yemeğinde bir araya gelen liderler, geleneksel Bali dansçılarının ve yüksek kayalıklara göz kamaştırıcı lazer projeksiyonların yansıtıldığı gösterişli bir konser ile eğlendi. Fakat Rusya'nın, Kiev ve diğer şehirlerdeki ana güç altyapılarına yönelik füze saldırısı zirvedeki tüm atmosferi değiştirdi. Putin'in yerine zirveye katılım gösteren Dışişleri Bakanı Lavrov, füze saldırılarının başladığı anlarda Bali'den ayrıldı. Olaya ilişkin ilk yorumlar, ki füzenin Polonya'ya düştüğüne dair ilk haberler ışığında Rusya'nın bir NATO üyesine saldırı yapabileceği yönündeydi. Uykusundan uyandırılan Biden, ekibinin ilk brifinginin ardından Polonya lideri Andrzej Duda ve NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg ile telefon görüşmesi gerçekleştirdi. Daha sonrasında Biden, Almanya Başbakanı Olaf Scholz, Kanada Başbakanı Justin Trudeau, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, İtalya Başbakanı Giorgia Meloni, Japonya Başbakanı Kishida Fumio, İngiltere Başbakanı Rishi Sunak, Avrupa Komisyonu Başkanı

Ursula von der Leyen ve Avrupa Konseyi Başkanı Charles Michel'in katıldığı bir saatlik acil toplantı düzenledi. Biden, gazetecilere verdiği demeçte füzenin Rusya'dan ateşlenmiş olmasının "olası olmadığını" söylerken soruşturmanın devam ettiğini "göreceğiz" sözleri ile belirtti. Polonya Cumhurbaşkanı Duda, füzenin menşei ve kimin ateşlemiş olabileceğini tam olarak bilmediklerini söyleyerek temkinli bir duruş sergiledi. Duda "Sakinlikle hareket ediyoruz, bu zor bir durum" ifadelerini kullanırken füzenin Rus yapımı olabileceğine dair vurgulara "büyük olasılıkla" karşılığını vermiştir.

Gecenin tüm kaotik havasına rağmen ertesi gün dünya liderleri Bali'deki bir Mangrov ormanında planlanmış bir fidan dikimi etkinliğinde bir araya geldi. Tüm gerginliklerin ötesinde ağaç dikilen neşeli bir fotoğraf çekimine dönüşen etkinlik dünya kamuoyuna oldukça ütöpik bir mesaj verdi. Fakat yine de Biden ve Avrupa'da, Ukrayna konusunda en aktif lider konumundaki Macron arasındaki gergin sohbet dikkatleri çekmiştir. Ev sahibi Widodo "Savaş durmazsa, dünya yol almakta zorlanacak" ifadelerini kullanırken İngiltere'nin çiçeği burnundaki Başbakanı Sunak ise Rusya'ya karşı "Ukrayna'dan çıkın ve bu barbarca savaşı durdurun" ifadelerini kullanmıştır. Ayrıca Sunak, Putin'in zirveye katılmamasını eleştirerek "Gelseydi, belki işleri yoluna koymaya başlayabilirdik" ifadelerini kullanmıştır. Türkiye'yi temsil etmek üzere Bali'ye giden Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, ABD Başkanı Biden ile bir görüşme gerçekleştirdi. T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre ticaret ve güvenlik konularının tartışıldığı görüşmede Biden, İstanbul'da meydana gelen terör saldırısında yaşamını yitiren yurttaşlarımız için taziyelerini iletti.

Ukrayna geriliminin gölgelediği Bali Zirvesi'nin, bitişi de önceki tartışmaları aratmayacak ölçüde gerilimli bir atmosferde sonuçlanmıştır. Rusya'nın işgaline karşılık ortak bir kınamanın kabul edilip edilemeyeceği soruları, zirvenin nihai bildirisinde "üyelerin çoğunun" işgali kınadığını ve farklı görüşe sahip ülkelerinde (Çin ve Hindistan) bulunduğu açıklanması ile cevaplandı. Fakat bildiride, BM Bildirisi'nden atıflı olarak Rusya'nın "Tam ve koşulsuz geri çekilmesini" talep eden ifadeler göze çarpmaktadır. Ukrayna ve Polonya gerilimlerinin ötesinde dünyanın en büyük ekonomisine sahip ülkelerin kayda değer derecede fikir birliğine varması son derece olumlu bir gelişme olarak yorumlanmaktadır. Dünya Bali Zirvesi'ni son derece ütöpik bir fotoğraf karesi olan Mangrov ekimi ile hatırlayacak gibi görünmektedir.

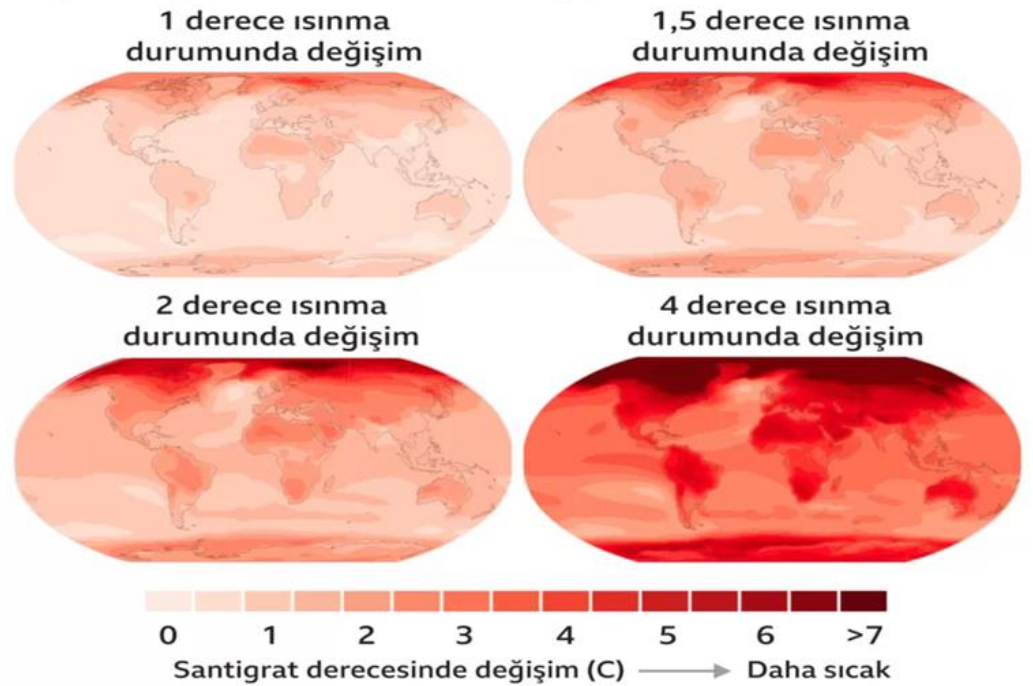

Kaynak: <https://www.bbc.com/news/world-asia-63647105>

COP27, Mısır'ın Ev Sahipliğinde Düzenledi

Dünya nasıl ısınabilir?

Farklı küresel ısınma seviyelerinde, 1850-1900 yıllarına kıyasla öngörülen yıllık ortalama sıcaklık değişimi

Kaynak: <https://www.bbc.com/turkce/articles/c9982p102qdo>

2022 Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (COP27), 6-18 Kasım tarihleri arasında Mısır'ın Şarm El-Şeyh şehrinde düzenlendi. Küresel ısınma ve sera gazı salınım oranlarının azaltılması amacıyla 194 ülkeyi bir araya getiren organizasyon, ev sahibi Mısır'ın "taahhüt çağından uygulama çağına geçme" çağrısı ile başladı. Geçen yıl İskoçya'da düzenlenen COP26, Başkan Alok Sharma'nın "1,5 derece hedefini canlı tuttuğumuzu artık güvenle söyleyebiliriz

ama nabızı zayıf, yalnızca sözlerimizi tutarsak ve taahhütlerimizi hızlıca eyleme dönüştürsek hayatta kalabilir” sözleri ile sonlanmıştı. Başkan Saharma’nın 1,5 derece hedefi, 2015 yılındaki Paris İklim Anlaşması kapsamında kararlaştırılmıştır. COP 27, BM’nin “iklim kaosu kronolojisi” olarak tanımladığı raporun sunumu ile başladı.

Kaynak: <https://www.bbc.com/turkce/articles/c9982p102qdo>

Rapora göre, deniz seviyesi 1993 yılından bu yana iki katına çıktı fakat 2022, yeni bir rekor seviyenin ölçüldüğü yıl olarak kayıtlara geçti. Avrupa Alper’inde benzeri görülmemiş buzul erimelerine sahne olan 2022, kritik bir yıl olarak nitelendiriliyor. Kritik önemine rağmen 2022 Zirvesi, derin fikir ayrılıklarının bulunduğu 4 farklı konu başlığı içeriyor. Bunlar; kayıp ve zarar, tüm fosil yakıtlarının aşamalı olarak kullanımının sonlandırılması, 1,5 derece sıcaklık artışını gündemde tutmak ve ABD-Çin iş birliği olarak karşımıza çıkmaktadır. BM görüşmelerinde “kayıp ve zarar” olarak adlandırılan sorun esasında ülkelerin, iklim değişikliğinin acil etkileriyle başa çıkmasına yardımcı bir fonun oluşturulmasıdır. Zengin ülkeler, iklim değişikliğindeki sorumluluklarının bedelini ödemekten çekiniyor gibi görünürken oluşturulan zarardan en çok etkilenecek fakir ülkeler ise acil bir fona ihtiyaç duymaktadır. Tuvalu gibi ülkeler Mısır’da yeni bir finansmanın oluşturulmasını isterken özellikle ABD bu girişime mesafeli durmaktadır. AB ise yeni bir fondan ziyade finansal düzenlemelerden yana bir tavır sergilerken, zarar gören ülkelere 100 milyon Avro ödeyeceğini taahhüt etti. En ihtiyaçlı ülkelerin başında gelen Tuvalu’nun Maliye Bakanı Seve Paeniu “İnsanlar artık susuz kalıyor, günde iki ya da üç kova suya mahkûm ediliyorlar” ifadeleri ile mevcut durumu tüm açıklığı ile gözler önüne serdi. Brezilya Cumhurbaşkanlığı’na tekrar seçilen Luiz Inacio Lula da Silva “Brezilya, dünya sahnesine geri döndü” ifadeleri ile selefi Bolsonaro’dan farklı olarak ülkesini küresel mücadeleden soyutlamayacağını açıkça belirtti. Lula “Amazon, dünya için büyük önem taşıyor. Yaşayan bir ağacın kesilen bir ağaçtan çok daha kıymetli olduğunu kanıtlamak zorundayız” ifadeleri ile Amazon Ormanları’na ilişkin endişeleri azaltırken 2025’te

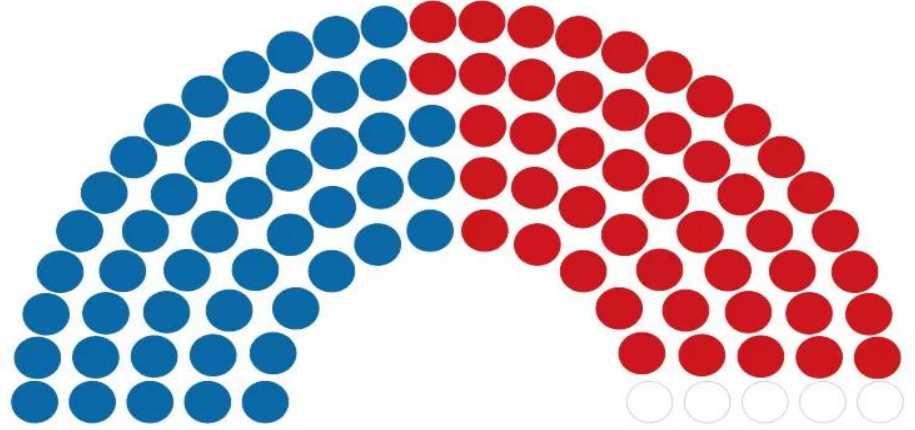
yapılacak iklim zirvesinin Amazon'da yapılması için BM'ye başvuracağını açıkladı.

Tüm tartışmaların ötesinde “kayıp ve zarar” hususunda bir fon yaratılmasının kabul edilmesi COP27'nin başarılı geçtiğini gösteriyor. “Tarihi an” olarak nitelenen karar ile iklim değişikliğinden en çok etkilenen ülkeler için havuzda toplanacak fon, 2015'teki Paris Anlaşması'ndan bu yana en önemli iklim ilerlemesi olarak kabul ediliyor. Önemli bir kazanım olarak kabul edilen fona ilişkin birçok bilinmezlik de mevcuttur. Ödemeye ilişkin hangi kriterlerin etkili olacağı, paranın nereden geleceği ve dahası yeterli olup olmayacağı hususları hala daha belirsizdir. COP27'nin kayıp ve zarar kararı, mevcut sorunları bir anda çözüme kavuşturamasa da zengin dünyanın görmediği “hayaletler” olan iklim kurbanları için umut ışığı olmuş gibi görünüyor.

ABD Ara Seçimleri Tamamlandı: Demokratlar Senato'da, Cumhuriyetçiler ise Temsilciler Meclisi'nde Çoğunluğu Elde Etti

2022 ABD Ara Seçimleri, 8 Kasım 2022'de tamamlandı. Mevcut Başkan Joe Biden'ın dört yıllık görev süresinin tam ortasına denk gelen seçimlerde, Temsilciler Meclisi'ndeki sandalyelerin (435) tamamı, Senato'daki 35 sandalyenin (tamamı 100) belirlenmesi için kıyasıya bir yarış gerçekleşti. Amerika seçim sisteminde, merkezi bir yapının olmaması nedeniyle sonuçların netleşmesi biraz zaman almaktadır. Çekişmeli geçen yarışın ardından Cumhuriyetçiler az bir farkla da olsa Temsilciler Meclisi'nde çoğunluğu geri kazandı. Çoğunluğu kazandıran 218 sandalyenin sahibi olan Cumhuriyetçi kanat, meclisteki marjının çok ince olmasına rağmen Başkan Biden'ın gündemini iki yıl boyunca oyalama hakkına sahip oldu. İlk kutlama mesajı Temsilciler Meclisi'nde Cumhuriyetçilerin lideri olan Kevin McCarthy tarafından geldi. Elde ettiği zaferin ardından McCarthy, partisi tarafından yeni Meclis Başkanlığı adaylığı ile ödüllendirildi. Demokratların 20 yıldır lideri olan Nancy Pelosi, seçim sonuçlarının ardından görevden çekildiğini açıkladı. Meclis'teki en güçlü demokrat olarak kabul edilen Pelosi, California temsilciliğine devam edecek. Pelosi, meclise yönelik yaptığı konuşmada “Bir gün ev hanımlığından Meclis sözcülüğüne geçeceğimi asla düşünmezdim” ifadeleri ile duygularını paylaşırken “Gelecek Kongre'de Demokrat liderliğinin yeniden seçilmesini isteyeceğim. Yeni neslin Demokrat Parti kuruluna liderlik etme zamanı geldi” sözleri ile bayrağı genç Demokratlara teslim etti.

ABD ara seçimleri - Senato

Parti	Şimdiki tablo
• Demokratlar	48
• Cumhuriyetçiler	47

Kaynak: <https://www.bbc.com/turkce/articles/c25z518p0gzo>

Seçimin ilk kaybedeni ne Cumhuriyetçiler ne de Demokratlar olarak gözüküyor. Haftalarca “kırmızı dalga” olarak simgeleştirdikleri Cumhuriyetçi bozgununun gerçekleşmemesi nedeniyle anket firmaları bir kez daha yanıldı. Umdukları “tsunami” gerçekleşmeyen Cumhuriyetçiler, mütevazî kazanımlarla yetinmek zorunda kaldı. “Yeni Trump” olarak nitelendirilen Ron DeSantis, yeniden Florida Valisi seçilerek belki de Cumhuriyetçi kanatta en beklenmedik başarıyı gösterdi. Cumhuriyetçi Parti’nin potansiyel başkan adayı olarak kabul edilen, karizmatik ve genç bir lider olması ile dikkatleri üzerine çeken DeSantis’e ilk taş Eski Başkan Trump’dan geldi. Desantis’in başkan adaylığına karşı olduğunu söyleyen Trump “onun hakkında pek hoş olmayacak şeyler açıklayacağım, onun hakkında belki de karısı dışında herkesten daha çok şey biliyorum” ifadelerini kullandı. Ron. DeSantis’in zaferini, 2017’de kendisine verdiği destek üzerinden kendine paylayan Trump ise seçimde kaybeden tarafta gibi gözüküyor. Direkt yarışmasa bile özellikle valilik ve senato seçimlerinde desteklediği adayların birçoğunun seçimi kaybetmesi Cumhuriyetçiler içerisinde tartışmalara neden oldu.

Her ne kadar “kırmızı dalgadan” kurtulmuş olsa da bu seçim, demokratlar için de bir uyarı niteliği taşıyor. Ekonomik sorunların en büyük rakibi olacağına inanan Demokratlara asıl zararı, Beto O’Rourke ve Stacey Abrams gibi yıldızlarından gelen darbe vermiş gibi gözüküyor. 2018’de çok az bir farkla mağlup olmaları, milyonlarca dolarlık kampanya fonu toplama ve etkileyici bir kitle yaratma yetenekleri ile demokratların kalbini kazanan O’Rourke ve Abrams, umdukları başarıya ulaşamadı. Yeni yıldızlar aramak zorunda kalacak Demokrat kanatta en önemli gelişme, demokrat tabanın enerjik görüntüsü olarak yorumlanmaktadır. Kürtaj hakkı gibi meselelerle motive olan genç bir demokrat tabana sahip olan Demokratlar, 2024 seçimleri için umutlanabilir. San

Antonio Texas Üniversitesi'nde siyaset bilimi profesörü olan Jon Taylor “Z kuşağı seçmenleri gerçekten işe yaradı” ifadelerini kullandı. Henüz erken olmasına rağmen 2024 seçimlerinin de kaderini, gençlerin tabana konsolidasyonu belirleyecek gibi gözüküyor.

Kaynak: <https://www.bbc.com/turkce/articles/crgzye2ejypo>

Toplumsal ve Kültürel Araştırmalar

24 Kasım Öğretmenler Günü

Mustafa Kemal Atatürk'ün Başöğretmenlik ünvanını aldığı gün öğretmenler günü olarak ilan edilmiştir. Türkiye'de her yıl 24 Kasım yeni nesiller yetiştiren öğretmenlerin günü olarak kutlanmaktadır.

Kaynak: <https://www.sabah.com.tr/yasam/24-kasim-ogretmenler-gunu>

Biz de bu vesileyle Başöğretmen Mustafa Kemal ATATÜRK'ü saygı, minnet ve rahmetle anıyor; bütün öğretmenlerimize şükranlarımızı sunuyoruz.

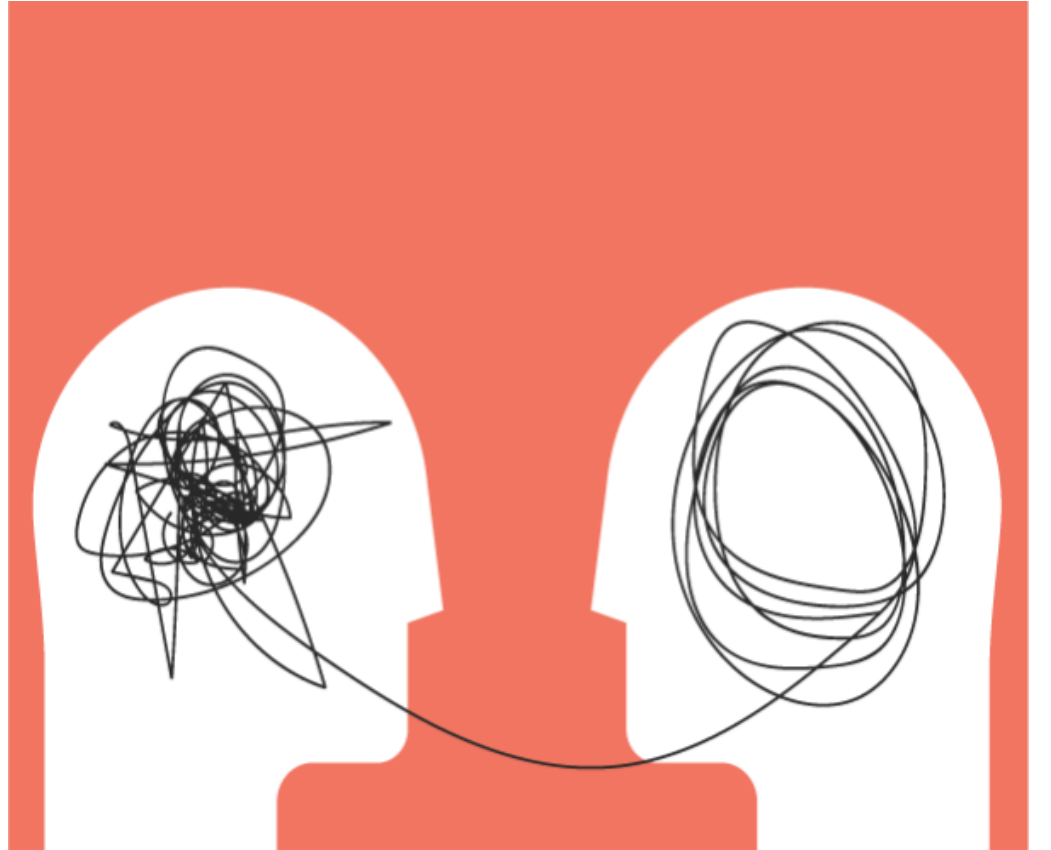
Eşi Görülmemiş Bir Akıl Sağlığı Kriziyle Karşı Karşıyayız

Amerikan Sosyoloji Derneği'nin yayınladığı *Footnotes* adlı derginin son sayısında akıl sağlığını konu edinen bir yazıya ver verilmiştir. Derneğin İletişim Direktörü Preeti Vasishtha tarafından kaleme alınan yazıda her yaştan insan arasında benzeri görülmemiş bir ruh sağlığı kriziyle karşı karşıya olduğumuz iddia edilmektedir. Beş Amerikalı yetişkinden ikisi kaygı ve depresyon belirtileri gösteriyor ve ebeveynlerin yarısından fazlası çocuklarının zihinsel sağlığıyla ilgili endişelerini dile getiriyor. Gençlerin yüzde 40'ından fazlası, sürekli üzüntü veya umutsuzluk duygularıyla mücadele ettiklerini belirtiyor.

Küresel düzeyde, ruh sağlığına yönelik tehditler arasında artan sosyal ve ekonomik eşitsizlikler; Rusya'nın Ukrayna'yı işgali gibi uzun süreli çatışmalar; şiddet; ve halk sağlığı acil durumları, DSÖ'nün 2022 raporuna göre Dünya ruh sağlığı raporu: herkes için ruh sağlığını dönüştürmek. Örneğin, The Economist'te yayınlanan bir makale , beş milyondan fazla insanın Rus işgalinden kaçtığını ve birçoğunun travma ve kayıpları beraberinde getirdiğini söylüyor . Bu, yurtdışında yaşamının ekonomik stresi ve aile ayrılığıyla birleşti, diyor. Makaleye göre DSÖ, bu mültecilerin en az yarım milyonunun akıl sağlığı sorunlarından mustarip olduğunu tahmin ediyor.

Sosyologlar, akıl sağlığıyla ilgili zorlukları anlamak ve bunları ele almak için kamu politikasının şekillendirilebileceği yolları önermek için benzersiz bir konuma sahiptir. Footnotes'un “Ruh Sağlığı Üzerine Sosyolojik Görüşler” başlıklı bu sayısında sosyologlar, aşağıdakiler de dahil olmak üzere çeşitli konuları derinlemesine inceliyor:

- Üniversite ortamının, üniversite öğrencileri arasında ruh sağlığı ve madde kullanımını anlamada oynadığı rol.
- ABD'de silah travması
- Teknoloji ve sosyal medya kullanımının ruh sağlığı ve esenliği üzerindeki etkisi.
- Aile üyelerinin ruh sağlığını etkileyen çalışma koşulları.
- Sosyal konumlar genelinde ve yaşam boyunca hem aileleri hem de ruh sağlığını şekillendiren çoklu yapısal güçleri tanıırken, ailelerin ruh sağlığı için önemli olduğu çeşitli yollar.
- Göçle ilişkili ruh sağlığı kalıplarıyla ilgili olarak tanımlanmış risk ve koruyucu faktörler.
- Savaş travmasının hem kısa hem de uzun vadede kendini gösterme biçimleri.

Kaynak: <https://www.asanet.org>

Bu makaleler aracılığıyla netleşen şey, ABD'de ve küresel olarak sürmekte olan ruh sağlığı krizini acilen ele alma ihtiyacı olduğu ve sosyolojik araştırmanın ilgili politikayı bilgilendirmeye büyük ölçüde yardımcı olabileceğidir (<https://www.asanet.org>).

Dünya Kupası Başladı

Kaynak: goal.com

Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FIFA) üyesi ülkelerin erkek millî takımlarının katılabildiği uluslararası futbol turnuvası. 1930'daki ilk turnuvadan beri dört yılda bir düzenlenmektedir. Dört yıllık aranın ardından oyuncular, antrenörler ve taraftarlar Katar'daki 2022 Dünya Kupası için bir araya geldiler. Katar'da 32 ülke takımının kıyasıya mücadele ettiği turnuva 20 Kasım'da ev sahibi Katar ile Ekvador arasındaki maçla başladı. Organizasyon dünyada milyarlarca insan tarafından takip ediliyor. 2018 Dünya Kupası'nda Fransa-Hırvatistan arasında yapılan final maçını 1.12 milyar seyirci takip etmiş (goal.com.tr).

Kaynak: ntvspor.net

Geleneksel olarak yaz aylarında yapılan turnuva bu yıl Katar'da düzenlendiği için Kasım-Aralık ayı içerisinde yapılmaktadır. Hava sıcaklığının yaklaşık 30°C'yi bulduğu ülkede dünyanın birçok ülkesinden insan maçları takip ediyor.

Bize Ulaşın

- Email: sam@ktu.edu.tr
- Twitter: [@sam_ktu](https://twitter.com/sam_ktu)
- Facebook: [@ktusam2020](https://facebook.com/ktusam2020)
- Instagram: [@sam_ktu](https://instagram.com/sam_ktu)
- Youtube: [KTÜ Stratejik Araştırma Merkezi](https://youtube.com/ktu_stratejik_arastrirma_merkezi)
- Website: <https://www.ktu.edu.tr/sam>

YÖNETİM KURULU

Müdür

Doç. Dr. Özgür TÜFEKÇİ

Müdür Yardımcıları

Doç. Dr. Abdullah UZUN

Doç. Dr. Suna ERSAVAŞ KAVANOZ

Üyeler

Prof. Dr. Bünyamin ER

Doç. Dr. İsmail KÖSE

Doç. Dr. Umut ÜZAR

Dr. Öğr. Ü. Cenk BEYAZ

ÇALIŞMA GRUPLARI

Ekonomik Araştırmalar Çalışma Grubu

Koordinatör: Doç. Dr. Umut ÜZAR

Arş. Gör. Tuğçe ADIMLI
Sema ŞEKER

Toplumsal ve Kültürel Araştırmalar Çalışma Grubu

Koordinatör: Dr. Öğr. Ü. Hüseyin YADİGAROĞLU

Doç. Dr. Bayram SEVİNÇ
Dr. Öğr. Ü. Cenk BEYAZ
Arş. Gör. Dr. İlhan BİLİCİ

Kent, Yönetim ve Çevre Araştırmaları Çalışma Grubu

Koordinatör: Doç. Dr. Suna ERSAVAŞ KAVANOZ

Doç. Dr. Abdullah UZUN
Arş. Gör. Dr. Nisa ERDEM
Öğr. Gör. Fatma NALBANT
Arş. Gör. Tülay DEMİR
Arş. Gör. Abdülgazi YIKICI
Kübra ÖZDEMİR
Aynur YILDIRIM

Uluslararası Araştırmalar Çalışma Grubu

Koordinatör: Doç. Dr. Vahit GÜNTAY

Doç. Dr. İsmail KÖSE
Dr. Göktuğ KIPRIZLI
Arş. Gör. Fevzi KIRBAŞOĞLU
Ceren HAKYEMEZ
Dilek KARADENİZ
Mehmet Can ALBAYRAK
Nurfer GEZER
Aleyna TEMİZ
Münevver YAVUZ